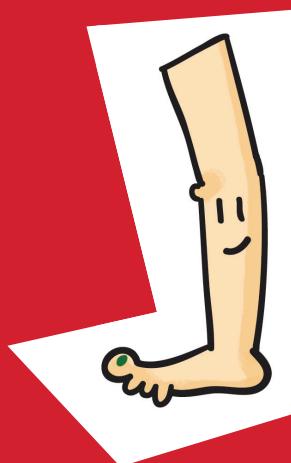
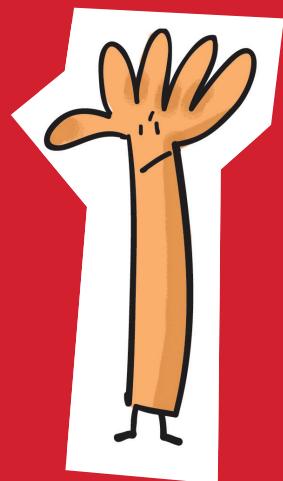
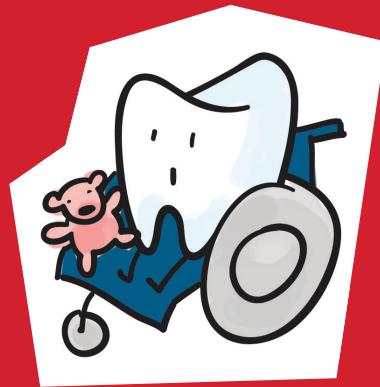
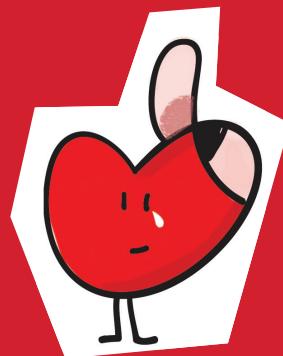

Ilig Jabay, Wadne
Murugoodey, Lug
Jabtay iyo Gacan
Careysan waxay
u baahan yihiin
caawimaad

Sheeko gaaban oo ku saabsan xuquuqsa carruurtu ku
leedahay golaha maamulka gobolka

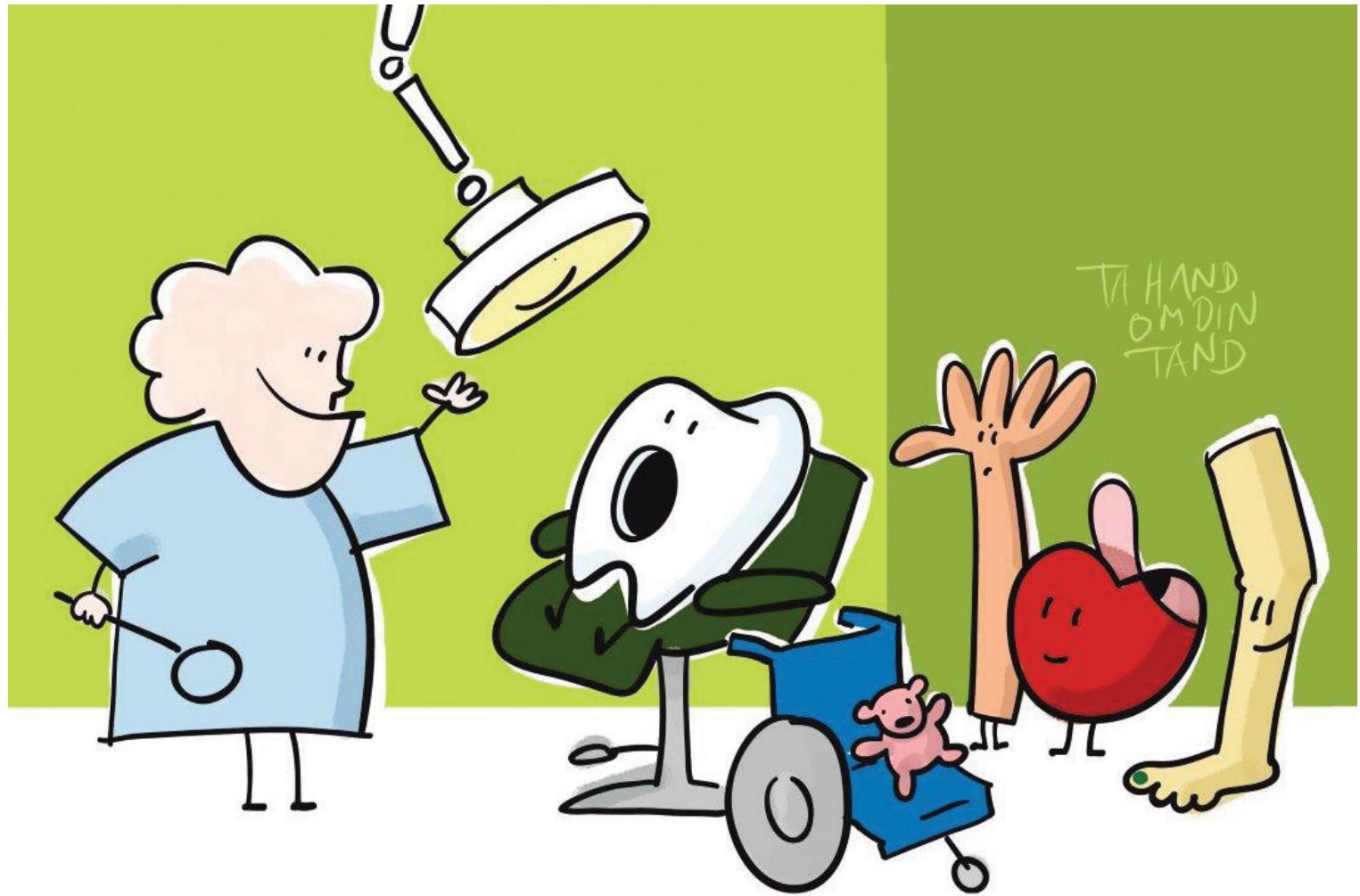
Waxaa jiri jirey afar saaxiib oo uusan caafimaadkoodu sidaas u wanaagsanayn.

Iliggu waa jabnaa, wadnuhu xoogaa ayuu murugeysnaa, lugtu waa jabnayd, gacantuna, haa badanaaba wuxuu ka caraysnaa in uu xanuunsanaa. Waxay isla garteen in ay taas wax ka qabtaan.

Iliigii Jabnaa wuxuu u tegey dhakhtarka ilkaha oo caawinay kadib markii uu kursiga ku fariistay oo afka kala qaaday. Dhakhtarkii Hadalbadane intuu nal ku ifiyey ayuu yiri:

- Hm, waxaa iligga galay suus uu sababtay huuro cuntay dheeha iligga.
- Maxaa tiri? Waxba ma fahmin. Waa wax khatar ah, ayuu yiri Iilig Jabay oo iliggii mar kale aad u sii xanuunay.
- Yaa, laga yaabee in aanan si fiican kuugu sharraxin, ayuu yiri Dhakhtar Hadalbadane Run ahaantii iligga ayaa xoogaa ku daloola, laakiin hadda ayaan samayneynnaa.
- Mayee, haddaa sidaas khatar uma ahayn, ayuu yiri Iilig Jabay oo afkii aad u sii kala qaaday.

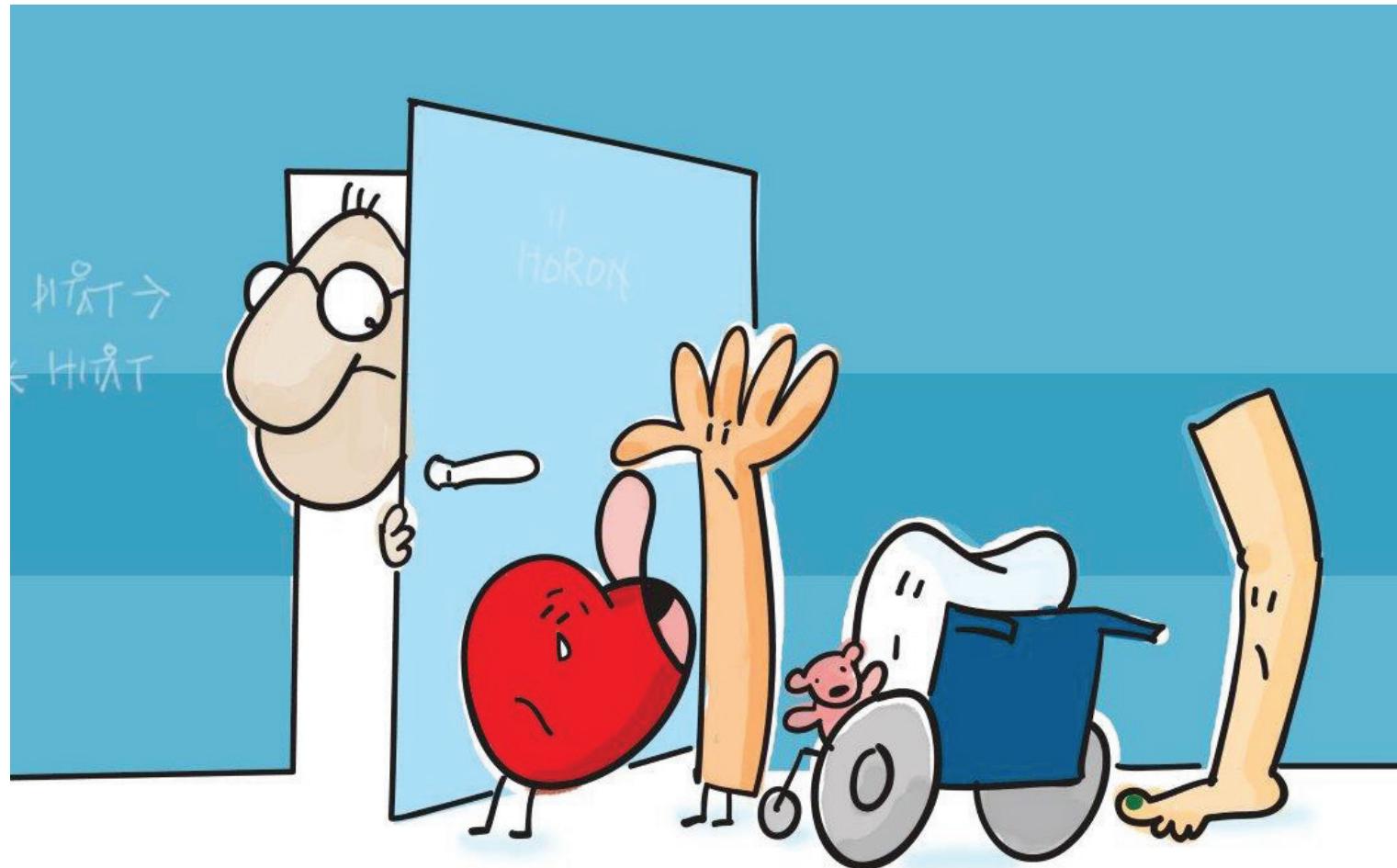
Ku socota adiga waalidka ah: cunuggaagu wuxuu xaq u leeyahay in sii fiican wax loogu sheego iyo in uu su'aalo weyddiyo oo si fiican wax loogu sharraxo.

Markii Ilig Jabay la sameeyey ayuu raaacay sadddexdiisii saaxiib oo waxay caawimaad u raadiyeen Wadne Murugeysan. Waxay garaaceen albaab, laakiin ninkii ka furay intuu madaxa ruxay ayuu ku yiri:

- Maya, halkaan wadne murugeysan wax uma qabanno ee dhego xanuunsan oo qura. Saaxiibadii waa sii socdeen oo wadnihiina waa sii murugoodey. Isla markiiba waxay maqleen tallaabo dabasocota iyo cod oranayey:
- War heedhe wadne yare, uma baahnid inaad halkaan istaagnaato oo murugooto.
- Ma jirto cid i caawineysa, ayuu yiri Wadne Murugeysan oo intuu xaashi la soo baxay ku diifsaday.
- Mayee waa inaad caawimaad heshaa. I soo raac si aan u baarno sababta aad u murugeysan tahay, ayey tiri Kalkaaliso Tröstesson oo gacanta soo qabatay.
- Hagaag, mar hadday farxaddii igu soo noqoneyso, ayuu yiri Wade murugeysan oo ka codsaday saaxiibadiis inay bannaanka ku sugaan.

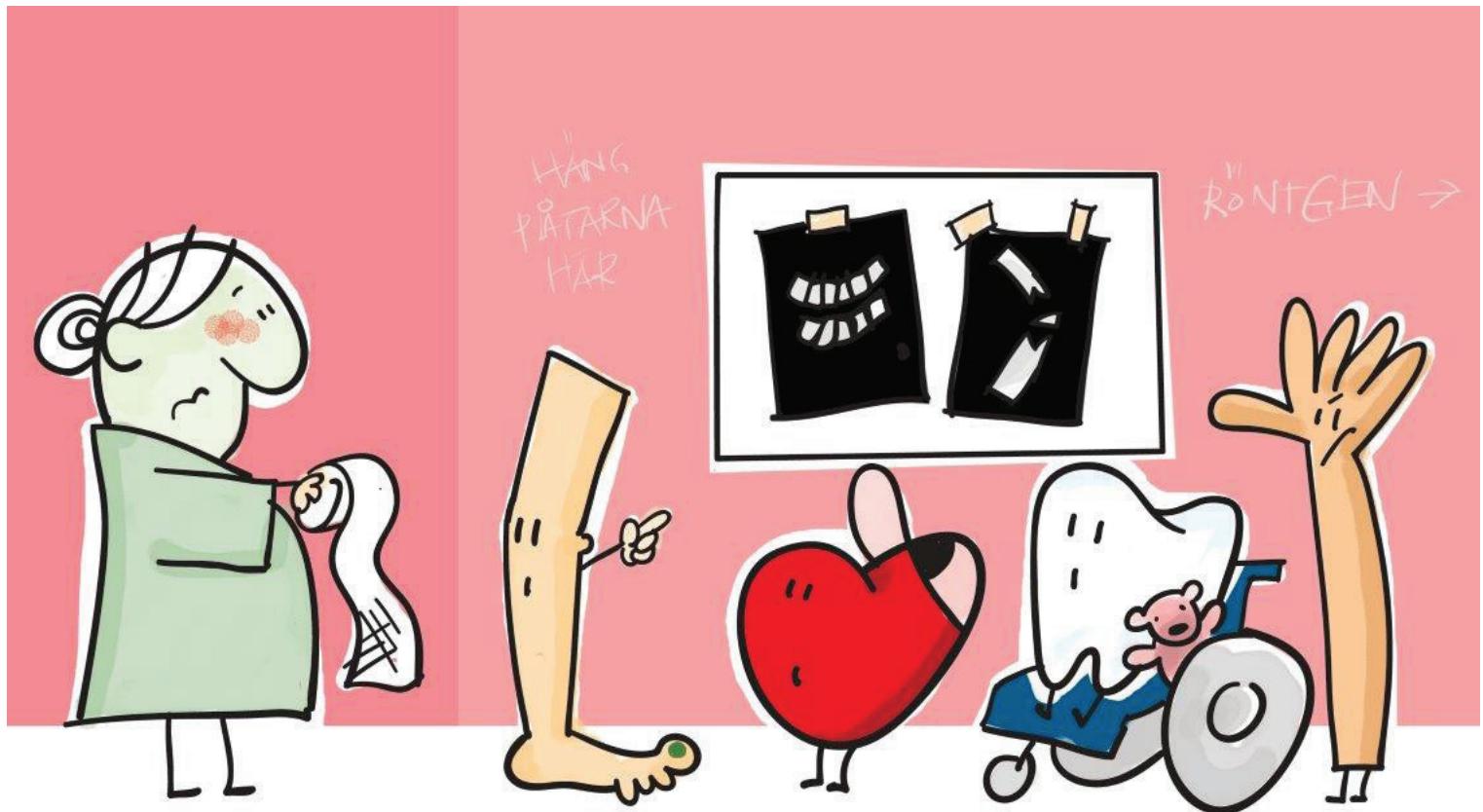
Ku socota adiga waalidka ah: cunuggaagu wuxuu xaq u leeyahay in si fiican loo qaabbilo iyo in la caawino.

Markii Wadne Murugeysan soo fiicnaaday ayuu raacay saaxiibadiis si ay caawimaad ugu raadiyaan Lug Jabtay. Dhakhtar Benson oo qaabbilay waxay isla markiiba u caddaatay waxa laga samaynayo:

- Hadda jeeso ayaan lugta ku xireynnaa si ay isu qabsato, ayuu yiri Dhakhtar Benson.
- Laakiin miyaadan marka hore fiirineyn meesha jabtay, adigoo isticmaalaya kaamirada Jirka gudahiisa lagu sawiro, ayey tiri Lug Jabtay.
- Haa, aad ayaad ugu saxsan tahay. Alla fiicanaa inaad ii sheegtay. Marka hore raajo ayaan ka qaadeynnaa, kadibna jeeso ayaan ku duubeynna, ayuu yiri Dhakhtar Benson oo xoogaa qajilay.
- Waa wax fiican! Markaas ul ayaa ku soconayaa muddo, ayuu yiri Lug Jabtay oo u xiisaqaba in uu noqdo kan ugu bootin dheer saaxiibadiis marka usha lagu boodayo.

Ku socota adiga waalidka ah: cunuggaagu wuxuu xaqqiin leeyahay in uu ka qaybqaato oo fekerkiisa ka dhiiibto habka loo daaweynayo.

Lug Jabtay isaga ayaa saaxiibadiis ugu dheereeyey markii ay isla socdeen si ay caawimaad ugu raadiyaan Gacan Caraysan, oo kooxda ugu qaylo badnaa.

- Qaylada badan jooji, ayuu Dhakhtar Buurxanuunsan, oo dhegaha qabsaday markuu albaabka furayey.
- Laakiin aad ayaa xanuun ii hayaa, ayey tiri Gacan Caraysan. Oo aad ayaan u xanaaqsanahay oo u cabsanayaa...
- Okey, waa fahmay, ayuu yiri Dhakhtar Buurxanuunsan oo dhabta ku qabtay Gacan Caraysan si uu u dejijo inta uusan baaritaanku bilaaban.
- Hadda aad ayaan u fiicnahay, ayey tiri Gacan caraysan wax yar kadib. Hadda xanaaqii, cabsidii iyo murugadii waa iga ba'een.
- Waa wax fiican, ayuu yiri Dhakhtar Buurxanuunsan oo ku daray marka hadda waa ku baarayaa. Qayli haddaad xanuun dareento.

Ku socota adiga waalidka ah: cunuggaagu wuxuu xaq u leeyahay in uu cabsado, murugoodo oo xanaaqa oo hadlo iyadoo aan cidna u caroon.

Hadda afartii saaxiib waxay dareemayaan in ay sidii hore ka soo caafimaadeen. Ilig Jabay waa la kabay, Wadne Murugeysan waa farxay, Lug Jabtay waa toosnaatay, Gacan Caraysanna, haa sidii hore uma caraysana oo waa soo adkaatay.

Intii ay jardiidana ku sii socdeen ayey ka sheekeysteen wixii maalintaas dhacay.

- Waa fiicnayd in la ogaado waxa dhakhtarka ilkuhu samayn lahayd intii aysan bilaabin, ayuu yiri Ilig Dhan
- Haa, aad ayey u fiicnayd in ay kalkaalisdhu I caawinto, ayuu yiri Wadne Faraxsan.
- Sidoo kale ayey u fiicnayd in dhakhtarku i dhegeystey oo sameeyey waxaan u sheegay, ayey ku dartay Lug Toosan.
- Laakiin waxaa ugu muhiimsanaa in dhakhtarku i aamminay, oo uusan igu xanaaqin markaan anigu xanaaqay, cabsaday oo murugoodey, ayey tiri Gacan Adag.

Ku socota adiga waalidka ah: cunuggaagu wuxuu xaqqi u leeyahay in uu qofka muhiimsan ka noqodo dhammaan daryeelka iyo daaweynta.

Ku socota dhammaan waalidiinta:

Cunuggiinnu waa qofka ugu muhiimsan!

Cunuggiinnu wuxuu xaq u leeyahay in uu qofka ugu muhiimsan ka noqodo dhammaan daryeelka iyo daaweynta. Iyadoo aan loo eegin inaad dooneysaan daryeelka ilkaha, baxnaanin ama daryeelka caafimaadka.

Cunuggaagu wuxuu xaq u leeyahay in uu wax su'aalo oo ka hadlo wixii uu doono. Waa wax caafimaadka cunugga u wanaagsan in uu qayb ka noqdo iyadoo loo eegayo da'diisa iyo bislaanshiisa.

Cunuggaagu xaq ayuu u leeyahay in uu wax ogapro, xishoodo, cabsado, murugoodo iyo in uu xanaaqa. Wuxuu xaq u leeyahay in uu caawimaad helo oo si wanaagsan loo qaabbilo.

Adiguna waalidka ahaan waxaad gacan ka geysan kartaa in xuquuqdiisa la ilaaliyo.

Hadal yar oo ku saabsan xuquuqda carruurta:

Qaraarka Qaramada Midoobey ee xuquuqda carruurta oo ay oggolaadeen dalalka dunida siday u badan yihiin. Wuxuu ku saabsan yahay xaqaa carruurtu u leedahay inay koraan oo u horumaraan iyagoo ah shakhsiyaa xor ah, caafimaadqaba oo madaxbannaan. Waxay khuseysaa dhammaan carruurta ka yar 18 sano.

Qodobada ugu muhiimsan waxay kala yihiin:

Dhammaan carruurtu waxay leeyihiin xuquuq iyo qiiime isku mid ah (Qdobka 2)

Mar walba waxa ilmaha ugu wanaagsan ayaa ahmiyadda koowaad la siinaya (Qdobka 3)

Ilmaha waa in loo oggolaadaa in uu iskiis u koro iyadoo la tixgelinayo waxa uu doonayo (Qdobka 6)

Dhammaan carruurtu waxay xaq u leeyihiin in la dhegeysto oo ay ka hadlaan wax walba oo iyaga khuseeya (Qdobka 12)

Dhammaan carruurtu waxay xaq u leeyihiin in ay helaan caafimaadka ugu wanaagsan (Qdobka 24)

Ma dooneysaa in wax dheeraad ah ka ogaato xuquuqda carruurta, booqo:

www.1177.se/Sormland/patientlagen
Barnombudsmannen www.barnombudsmannen.se
Barnens rätt i samhället www.bris.se
Rädda Barnen www.rb.se